

THỰC TRẠNG VÀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG ĐÀO TẠO THEO CHUẨN ANH VĂN TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP THỰC PHẨM TP. HCM

Nguyễn Văn Đạt, Dương Thị Như Hiền

Trường Đại học Công nghiệp Thực phẩm TP.HCM

Đặt vấn đề

Chất lượng giáo dục đào tạo, đặc biệt là giáo dục đại học luôn là mối quan tâm hàng đầu của mỗi quốc gia. Một trong những nhiệm vụ của giáo dục đại học hiện nay đó là phải đào tạo một lực lượng lao động đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng đáp ứng với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội (KT-XH), nhất là sau khi nước ta gia nhập Tổ chức thương mại thế giới (WTO).

Tuy nhiên, chất lượng giáo dục và đào tạo chưa đáp ứng yêu cầu phát triển, nhất là đào tạo nguồn nhân lực trình độ cao vẫn còn hạn chế; chưa chuyển mạnh sang đào tạo theo nhu cầu của xã hội; chưa giải quyết tốt mối quan hệ giữa phát triển số lượng với yêu cầu nâng cao chất lượng; năng lực nghề nghiệp của sinh viên tốt nghiệp ra trường chưa đáp ứng yêu cầu của các nhà tuyển dụng...

Hiện trạng và một số ý kiến:

Về kiến thức, theo diễn đàn Kinh tế Thế giới (WEF) đánh giá, một trong ba "vùng lõm" của Việt Nam là đào tạo và giáo dục đại học. Còn theo Ngân hàng Thế giới, có tới 50% doanh nghiệp đánh giá lao động được đào tạo không đáp ứng nhu cầu. Khoảng 60% lao động trẻ tốt nghiệp từ các cơ sở đào tạo cần được đào tạo lại ngay sau khi tuyển dụng, khả năng sử dụng tiếng Anh cần đào tạo lại ít nhất 6 tháng cho 80% - 90% sinh viên được tuyển dụng.

Về mặt kỹ năng, hầu hết sinh viên sau khi tốt nghiệp các kỹ năng giao tiếp, tổ chức và điều hành nhóm làm việc, kỹ năng thuyết trình, thái độ làm việc, khả năng sử dụng máy tính, ngoại ngữ...; còn nhiều hạn chế. Các doanh nghiệp, nhất là các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài phải bồi dưỡng, huấn luyện lại lực lượng lao động này.

Một trong các giải pháp đảm bảo chất lượng đào tạo là các trường đại học cần phải công bố *chuẩn đầu ra*. Phương pháp tiếp cận chuẩn đầu ra từ cuối những năm thế kỷ 20 đã được các nước có nền giáo dục phát triển nghiên cứu, áp dụng và triển khai. Đối với Việt nam chuẩn đầu ra mới được các Trường quan tâm trong khoảng 10 năm trở lại đây, nhằm đáp ứng nhu cầu của nhà sử dụng lao động, cho phép các cơ sở giáo dục rà soát, điều chỉnh, bổ sung chương trình; chuyển đổi phương thức đào tạo, chú trọng đến vai trò của người học – người học đóng vai trò trung tâm trong quá trình đào tạo và nhà trường thực hiện cam kết với xã hội rằng sinh viên họ đang được học tập những gì họ cần phải học. Tiếng Anh cũng không nằm ngoài những yếu tố này. Với yêu cầu đó có thể khái quát mối quan hệ 3 bên có liên quan đến đào tạo và sử dụng. Điều này khác hẳn với các khái niệm về chất lượng ở các lĩnh vực khác.

Bên thứ nhất: Nhà cung ứng (supplier), hoặc nhà sản xuất, tức là nhà trường (**A**).

Bên thứ hai: Sản phẩm của trường hoặc còn gọi là người tiêu dùng nội bộ (Internal consumers) - Đó chính là người học (**B**).

Bên thứ ba: Khách hàng bên ngoài (External consumers) (**C**) chia thành 2 loại:

- Nhà nước với vai trò vừa là nhà đầu tư vừa là nhà sử dụng lao động;

- Người sử dụng lao động (users) là các doanh nghiệp, tổ chức, viện, trường;
- Những tổ chức kiểm định công nhận (accreditation body);

Như vậy theo quan điểm này: sinh viên, vừa là sản phẩm của quá trình đào tạo, vừa là khách hàng mà chúng ta phải thỏa mãn nhu cầu - tức là chất lượng mà sinh viên mong muốn ở nhà trường.

Mô hình về chất lượng đào tạo:

- A – Nhà cung ứng- Nhà trường;
- B – Sản phẩm của trường – người học;
- C – Khách hàng bên ngoài;

Trường Đại học Công nghiệp Thực phẩm TP. HCM là một trong 09 trường đại học trực thuộc Bộ Công thương có nhiệm vụ phát triển nguồn nhân lực cho ngành Công nghiệp. Hiện nay nhà trường đã công bố chuẩn đầu ra cho hầu hết các ngành bậc đại học và cao đẳng. Nhằm mục đích

- a) Công khai với xã hội về năng lực đào tạo và các điều kiện đảm bảo chất lượng;
- b) Công khai để người học biết được các kiến thức, kỹ năng và khả năng giải quyết vấn đề, công việc mà người học có thể đảm nhận sau khi tốt nghiệp;
- c) Tăng cường hợp tác, gắn kết giữa nhà trường với nhà sử dụng lao động nhà sử dụng lao động;

Nội dung bài viết này chúng tôi lấy chuẩn đầu ra của môn tiếng Anh để xem xét, phân tích, đánh giá lại cho phù hợp với yêu cầu thực tiễn, sự phát triển của khoa học, công nghệ và đặc biệt là đáp ứng nhu cầu xã hội, nhà tuyển dụng sau những năm công bố chuẩn đầu ra:

1. Về cấu trúc chuẩn đầu ra bao gồm có 08 nội dung, phù hợp với yêu cầu của Bộ Giáo dục và Đào tạo, bao gồm: tên ngành đào tạo; trình độ; yêu cầu về kiến thức; yêu cầu về kỹ năng; yêu cầu về thái độ; vị trí của người học sau khi kết thúc chương trình; khả năng học tập, nâng cao trình độ sau khi ra trường; các chương trình, tài liệu, chuẩn quốc tế mà nhà trường tham khảo.

Với công bố như vậy yêu cầu nhà trường chuyển đổi phương thức đào tạo theo hướng tiếp cận nội dung sang phương thức đào tạo theo năng lực của người học.

2. Chuẩn đầu ra sau khi được dự thảo đã lấy ý kiến của các bên liên quan bao gồm:

- Đối với sinh viên năm cuối, cựu sinh viên trong các lĩnh vực: mục tiêu và chương trình đào tạo; đội ngũ giảng viên; mức độ đáp ứng của khóa học; quản lý và phục vụ đào tạo. Mỗi một lĩnh vực có 5 câu hỏi với 4 mức độ đánh giá (đồng ý, tương đối đồng ý, không đồng ý, không có ý kiến). Qua kết quả khảo sát có 58,95% số phiếu trả lời đồng ý và tương đối đồng ý với câu hỏi “*Ngành học có mục tiêu rõ ràng và phù hợp với yêu cầu xã hội*” nhưng chỉ có 55,45% số phiếu trả lời đồng ý và tương đối đồng ý với câu hỏi “*Khóa học đáp ứng được các mục tiêu đào tạo của ngành*”. Với kết quả trên cần phải xem xét, đánh giá lại sự phù hợp giữa mục tiêu với kiến thức, kỹ năng của sinh viên tích lũy được khi kết thúc chương trình. Đối với doanh nghiệp hầu hết đều cho rằng sinh viên có tư cách, đạo đức, ý thức tập thể, ý thức cộng đồng tốt. Tuy nhiên họ

cho rằng cần phải có thời gian đào tạo lại kiến thức chuyên môn và khả năng giao tiếp, từ 1 đến 3 tháng.

3. Không có sự khác biệt lớn giữa mục đích, mục tiêu với chuẩn đầu ra của chuyên môn đào tạo. Điều này thể hiện sự chủ quan, cảm tính của người viết và công bố chuẩn đầu ra. Bởi vì cần phân biệt rõ ràng, mục đích (aim) là những tuyên bố chung về các chủ định giảng dạy (giáo viên muốn giảng dạy về chủ đề nào). Mục tiêu (objective, goal) của khóa học/ module thông thường là những tuyên bố cụ thể về các chủ định giảng dạy, bao gồm những mục đích mà người dạy muốn đạt được trong một khoảng thời gian học tập nhất định. Chuẩn đầu ra là những kiến thức và kỹ năng cần có để hình thành những năng lực mới mà người học đạt được sau mỗi khóa học. Nói cách khác khi công bố chuẩn đầu ra Nhà trường/ Trung tâm ngoại ngữ cần phải xem xét điều chỉnh chương trình đào tạo (có thể đến từng học phần); chiến lược giảng dạy; các tiêu chí đánh giá và phương pháp đánh giá năng lực của người học để đạt được các tiêu chí đề ra.

Từ những nhận định và đánh giá như trên, chúng tôi đưa ra một số đề xuất như sau:

1. Hàng năm Trung tâm tổ chức thu thập ý kiến phản hồi của các bên liên quan bao gồm:

- Nhà sử dụng lao động với các chỉ số: phẩm chất đạo đức; kỹ năng sử dụng tiếng Anh (Nghe _ Nói) tương xứng với trình độ đào tạo, khả năng tương tác, duy sáng tạo, khả năng làm việc độc lập, khả năng làm việc theo nhóm, khả năng tiếp nhận thông tin mới đối với kỹ năng (Đọc hiểu, Viết và Dịch thuật); mối quan hệ giữa khả năng đào tạo của trường và nhu cầu sử dụng của thị trường lao động.

- Sinh viên và cựu sinh viên: sự liên quan giữa đào tạo và việc làm trong môi trường có sử dụng tiếng Anh sau khi tốt nghiệp 1 năm - 3 năm; tỷ lệ sinh viên tốt nghiệp không sử dụng tiếng Anh trong công việc (sau 1 năm, 3 năm).

2. Rà soát, điều chỉnh chuẩn đầu ra theo cấu trúc chung. Tách rời kiến thức cơ sở ngành, kiến thức chuyên ngành; sắp xếp lại kỹ năng cứng, kỹ năng mềm cho từng khóa đào tạo.

Trên cơ sở đó Trung Tâm ngoại ngữ hoàn thiện chuẩn đầu ra cho từng module/học phần.

Kết luận:

Việc công bố CDR là rất cần thiết, một mặt bắt buộc nhà trường trường phải có trách nhiệm với chất lượng đào tạo của mình, mặt khác cũng là để xã hội kiểm chứng những cam kết của trường với xã hội và các nhà tuyển dụng. Muốn vậy, việc xây dựng CDR phải tuân theo nhiều bước như: tổ chức xây dựng dự thảo CDR, hội thảo để lấy ý kiến đóng góp của các nhà quản lý, nhà khoa học, giảng viên, nhà tuyển dụng lao động, cựu sinh viên. Sau đó, phải công bố dự thảo CDR trên trang web của trường để lấy ý kiến và cuối cùng hoàn chỉnh CDR cho môn tiếng Anh để đo lường năng lực của người học.